

RP 108/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 39 § i lagen om Finlands skogscentral

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att övergångsbestämmelsen i lagen om Finlands skogscentral ändras så att det åtskiljande av verksamheten vid Finlands skogscentral ska skjutas upp från slutet av 2015 till slutet av 2016. Skogscentralen är ett offentlighetsligt samfund och bolagiseringen av dess affärsverksamhetsenhet (Otso skogstjänster) kräver en längre övergångstid än beräknat med beaktande av marknadsläget, utvecklingen av affärsfunktionerna, utvecklingen av ekonomiförvaltningen och rapporteringssystemen samt förändringarna i fråga om det nya stödsystemet för finansieringen av hållbart skogsbruk.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

MOTIVERING

1 Nuläge

Den 28 april 2009 inledde jord- och skogsbruksministeriet ett utvecklingsprojekt för utveckling av organisationerna för främjande av skogsbruket JSM020:00/2009. Projektet hade bland annat som mål att skapa en klarare arbetsfördelning mellan de aktörer som främjar skogsbruket, att förbättra de statliga stödets effekt och transparens samt att skapa bättre förutsättningar för konkurrens på marknaden för skogstjänster. Projektets ledningsgrupp föreslog att lagstiftningen gällande skogscentralerna, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio och skogsvårdsföreningarna ska ändras så att den bl.a. motsvarar de krav som gäller konkurrensneutraliteten. Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio fortsatte från ingången av 2015 sin verksamhet som Tapio Ab. Dessutom reviderades lagen om skogsvårdsföreningar (534/1998) så att de lagstadgade skogsvårdsavgifterna till skogsvårdsföreningarna slopades. Den sist nämnda lagändringen trädde i sin helhet i kraft vid ingången av 2015.

Finlands skogscentral (nedan *skogscentralen*) inledde sin verksamhet vid ingången av 2012. Då trädde lagen om Finlands skogscentral (418/2011, nedan *skogscentrallagen*) och statsrådets förordning om verksamheten vid Finlands skogscentral (1102/2011, numera 1448/2014) i kraft. Av de tidigare regionala skogscentralerna bildades då en utvecklings- och verkställighetsorganisation som täckte hela Fastlandsfinland. Den affärsverksamhet som tidigare bedrevs vid skogscentralerna separerades från skötseln av skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter. De offentliga förvaltningsuppgifterna sköts av skogscentralens enhet för offentliga tjänster, som organiserades kring de riksomfattande processerna i början av april 2015. Vid sidan av enheten för offentliga tjänster har skogscentralen en separat affärsverksamhetsenhet som år 2013 tog det funktionella namnet Otso skogstjänster. Skogscentralen är en organisation som inte ingår i statsförvaltningen, utan är en del av den s.k. indirekta statsförvaltningen.

I 39 § 2 mom. i skogscentrallagen ingår en skyldighet om att hela skogscentralens affärsverksamhet senast den 31 december 2015 ska åtskiljas från de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter, varvid också den behörighet och det ansvar som avses i 17 § 1 mom. ska åtskiljas. I praktiken innebär detta att affärsverksamhetsenheten ska utformas till en separat juridisk person, dvs. ett aktiebolag. I propositionen föreslås det att detta åtskiljande av skogscentralens affärsverksamhet ska skjutas upp med ett år från slutet av 2015 till slutet av 2016.

Då skogscentralen är en sådan organisation inom den indirekta statsförvaltningen som har grundats genom lag kan centralen inte försättas i konkurs. I dess nuvarande form kan den marknadsmässiga affärsverksamhet som bedrivs vid skogscentralens affärsverksamhetsenhet således inte anses vara jämlig med de övriga aktörerna i fråga om dess konkurrensmässiga förutsättningar, och den lämpar sig även i övrigt dåligt såsom en del av en organisation som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Genom bolagiseringen görs skogscentralens affärsverksamhet till sina förutsättningar förenlig med den konkurrensutsatta positionen för övriga företag på marknaden. I och med affärsverksamhetsenhetens utbud av produkter (projekt för skogsdikning, vägbyggen och naturvård samt skogsplaner, produktion av utsäde och plantor samt fastighetsförmedling) bedriver den verksamhet på marknaden för skogstjänster där den konkurrerar om kunder (främst ägare av skog) tillsammans med skogsvårdsföreningar och företag som tillhandahåller skogstjänster.

Beredningen av bolagiseringen fortsätter i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet, statsrådets kansli och Finlands skogscentrals affärsverksamhetsenhet.

2 Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås det att 39 § som hör till övergångsbestämmelserna i lagen om Finlands skogscentral ändras. Det föreslås att det åtskiljande av verksamheten vid Finlands skogscentral som avses i 39 § 1 och 2 mom. i lagen ska skjutas upp från slutet av 2015 till slutet av 2016. På grund av marknadsläget, läget för utvecklingen av affärsfunktionerna, läget för utvecklingen av ekonomiförvaltningen och rapporteringssystemen samt förändringarna i stödssystemet för finansiering av hållbart skogsbruk är det i nuläget inte möjligt att grunda ett aktiebolag enligt den tidtabell som krävs i den gällande lagen, och därför föreslås det att bolagiseringen skjuts upp. Målet är att innehavet och ägarstyrningen av aktiebolaget ska skötas inom förvaltningsområdet för statsrådets kansli från och med ingången av 2017.

3 Propositionens konsekvenser

Skogscentralens omsättning år 2014 var cirka 89 miljoner euro, varav andelen för enheten för offentliga tjänster var 51,1 miljoner euro och för affärsverksamhetsenheten 37,9 miljoner euro. Under moment 30.40.46 (Statsbidrag till Finlands skogscentral) i statsbudgeten för 2015 beviljades skogscentralens enhet för offentliga tjänster finansiering för uppgifter enligt skogscentrallagen till ett belopp av 42,720 miljoner euro. Enligt budgetpropositionen för år 2016 ska statsbidrag vara 40,800 miljoner euro. Statsbidraget kan inte till någon del användas för skogscentralens affärsverksamhet. Propositionen medför inget ökat anslagsbehov inom statsfinanserna. Användningssyftet för skogscentralens nuvarande anslag ändras inte heller.

Resultatet av affärsverksamhetsenhetens verksamhet har varit negativt under alla dess verksamhetsår. År 2012 var förlusten -5,2 miljoner euro, år 2013 -2,3 miljoner euro och år 2014 -6,9 miljoner euro. Omsättningen för dessa räkenskapsperioder var 36,6 miljoner euro 2012, 39,2 miljoner euro 2013 och 37,9 miljoner euro 2014.

Att resultatet av verksamheten har varit negativt har bl.a. berott på att hela personalen vid affärsverksamhetsenheten tidigare har hört till en offentlig organisation såsom en del av de regionala skogscentralerna och av Finlands skogscentral där verksamheten har haft en gemensam infrastruktur och där arbetsinsatsen har kunnat fördelas mellan statsbidragsverksamheten och affärsverksamheten. Affärsverksamhetsenhetens verksamhet och projektbas består till en stor del av statliga skogsförbättringsprojekt som stöder privata markägare, och deras fakturering och inkomstflöde har inte bara påverkats av bestämmelserna om betalning av stöd, utan även av det traditionella sättet att fakturera markägarnas andel av kostnaderna först efter det att projektet har avslutats. Åtskiljandet av skogscentralens verksamhet i enlighet med skogscentrallagen har ökat affärsverksamhetsenhetens kostnader eftersom man varit tvungen att helt och hållet separera strukturerna. Åtskiljandet av finansieringen och balansräkningen har ställt helt nya krav på faktureringens rytm samt hanteringen av kassaflödet vid affärsverksamhetsenheten. Affärsverksamhetsenheten kan komma att behöva mera kapital för att konkurrensmässigt vara på samma linje med de övriga aktörerna. Den extra tiden behövs även för att bereda för den eventuella tillförseln av kapital och för att meddela EU-kommissionen om detta.

Skogscentralens direktion tillsatte den 19 november 2014 en delegation för affärsverksamheten, som har till uppgift att stödja beredningen av bolagiseringen av affärsverksamhetsenheten. Delegationen bereder för direktionen ärenden som gäller skogscentralens affärsverksamhetsenhet, dess styrning, verksamhets- och ekonomiplanering och bolagisering. Under 2015 har det inom affärsverksamhetsenheten vidtagits åtgärder för att underlätta bolagiseringen. Affärsverksamhetsenheten har inlett omfattande åtgärder för att omorganisera och sanera sin verksamhet. Enheten har utvecklat organisationsstrukturen, ledningssystemet och det effektiva ledandet av både försäljningen och produktionen. Vid ingången av 2015 fick enheten en ny affärsverksamhetsdirektör. Affärsverksamhetsenhetens utbud av produkter och tjänster har om-

RP 108/2015 rd

formats och prissättningen har reviderats. För att förbättra lönsamheten har affärsverksamhetsenheten dessutom minskat antalet anställda avsevärt år 2015; från 289 personer till 220 personer. Det skydd som gäller vid överföring av personal enligt skogscentrallagen av 2012 har tidigare inverkat så att det har varit svårt att vidta aktiva åtgärder för att minska personalen vid affärsverksamhetsenheten.

4 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Före den proposition som nu föreslås lämnades det en regeringsproposition som innehöll ett lagförslag gällande en bolagisering av verksamheten vid affärsverksamhetsenheten. Under remissbehandlingen lades det fram ett förslag om att bolagiseringen ska genomföras i början av juli 2016. På grund av de faktorer som utreds ovan beslutade man dock att föreslå att bolagiseringen av affärsverksamhetsenheten ska skjutas upp till utgången av 2016.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 39 § i lagen om Finlands skogscentral

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentral (418/2011) 39 § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 1421/2014, som följer:

39 §

Övriga övergångsbestämmelser

Bestämmelserna i 3 § 1 mom., 7 § 2 mom., 17—20 och 24 §, 25 § 3 mom., 27 och 28 § tillämpas i sin helhet och bestämmelserna i 4 och 5 § samt i 9 § 1 mom. i tillämpliga delar endast till och med den 31 december 2016 på den från de offentliga förvaltningsuppgifterna åtskilda affärsverksamhet som avses i 2 § 2 mom.

Skogscentralens affärsverksamhet ska senast den 1 januari 2017 åtskiljas i dess helhet från de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter, varvid också den behörighet och det ansvar som avses i 17 § 1 mom. ska åtskiljas. Jord- och skogsbruksministeriet får styra arbetet med att bereda åtskiljandet i skogscentralen. Ministeriet och skogscentralen avtalar om de praktiska åtgärderna i samband med det.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 november 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Lag

om ändring av 39 § i lagen om Finlands skogscentral

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands skogscentral (418/2011) 39 § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 1421/2014, som följer:

Gällande lydelse

39 §

Övriga övergångsbestämmelser

Bestämmelserna i 3 § 1 mom., 7 § 2 mom., 17—20 och 24 §, 25 § 3 mom., 27 och 28 § tillämpas i sin helhet och bestämmelserna i 4 och 5 § samt i 9 § 1 mom. i tillämpliga delar endast till och med den 31 december 2015 på den från de offentliga förvaltningsuppgifterna åtskilda affärsverksamhet som avses i 2 § 2 mom.

Skogscentralens affärsverksamhet ska senast den 31 december 2015 åtskiljas i dess helhet från de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter, varvid också den behörighet och det ansvar som avses i 17 § 1 mom. ska åtskiljas. Jord- och skogsbruksministeriet får styra arbetet med att bereda åtskiljandet i skogscentralen. Ministeriet och skogscentralen avtalar om de praktiska åtgärderna i samband med det.

Föreslagen lydelse

39 §

Övriga övergångsbestämmelser

Bestämmelserna i 3 § 1 mom., 7 § 2 mom., 17—20 och 24 §, 25 § 3 mom., 27 och 28 § tillämpas i sin helhet och bestämmelserna i 4 och 5 § samt i 9 § 1 mom. i tillämpliga delar endast till och med den 31 december 2016 på den från de offentliga förvaltningsuppgifterna åtskilda affärsverksamhet som avses i 2 § 2 mom.

Skogscentralens affärsverksamhet ska senast den 1 januari 2017 åtskiljas i dess helhet från de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter, varvid också den behörighet och det ansvar som avses i 17 § 1 mom. ska åtskiljas. Jord- och skogsbruksministeriet får styra arbetet med att bereda åtskiljandet i skogscentralen. Ministeriet och skogscentralen avtalar om de praktiska åtgärderna i samband med det.

Denna lag träder i kraft den 20 .